

Sygn. akt VIII Ca 358/13

Sygn. akt VIII Cz 377/13

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodnicząca SSO Włodzimierz Jasiński (spr.)

Sędziowie: SO Jadwiga Siedlaczek, SO Małgorzata Kończal

po rozpoznaniu w dniu 22 sierpnia 2013 r. w Toruniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego w N.

przy uczestnictwie M. P.

o wpis hipotek przymusowych

na skutek apelacji wnioskodawcy oraz uczestnika postępowania

oraz zażalenia uczestnika

od postanowienia Sądu Rejonowego w Toruniu

z dnia 25 lutego 2013 r.

Kw TO1T/00089795/6 i Kw TO1T/00075945/2

dz.kw 1323/13

postanawia:

- 1. Zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 3 (trzecim) i wpisać w dziale IV Kw (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Toruniu Wydział Ksiąg Wieczystych hipotekę przymusową w kwocie 913.161 zł (dziewięćset trzynaście tysięcy sto sześćdziesiąt jeden złotych) na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. na podstawie zarządzenia zabezpieczenia wydanego przez Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. Nr PP/4140-6 z dnia 30 listopada 2012 roku;**
- 2. Oddalić apelację uczestnika;**
- 3. Oddalić zażalenie uczestnika;**
- 4. Zasądzić od uczestnika postępowania M. P. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Toruniu kwotę 100 zł (sto złotych) tytułem kosztów postępowania , których wnioskodawca nie miał obowiązku ponosić.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Toruniu , po rozpoznaniu skargi na orzeczenie referendarza sądowego, utrzymał w mocy zaskarżony wpis hipoteki przymusowej w kwocie 913.161 zł wpisany do działu IV Kw nr (...) na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w n. oraz wykreślił zaskarżony wpis hipoteki przymusowej w kwocie 913.161 zł w działu IV Kw nr (...) i oddalił przedmiotowy wniosek.

Jednocześnie Sąd Rejonowy obciążył kosztami postępowania uczestnika prostując w tym zakresie wcześniejsze swoje orzeczenie w trybie art. 350 k.p.c.

Wydając powyższe orzeczenie Sąd pierwszej instancji przyjął ,że wpis hipoteki przymusowej można uzyskać na podstawie zarządzenia o zabezpieczeniu według przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji jednak jeden dokument o zabezpieczeniu może stanowić podstawę wpisu tylko jednej hipoteki przymusowej na jednej nieruchomości dłużnika. Jeżeli natomiast wnioskodawca złożyłby wniosek o obciążenie wszystkich nieruchomości dłużnika na podstawie tegoż jednego zarządzenia co wyraźnie z wniosku nie wynikało , to oznaczałoby , iż wnosiłby o dokonanie wpisu hipoteki łącznej , ale wniosek taki nie został złożony, a sąd nie może w postępowaniu wieczystoksięgowym modyfikować wniosku ani też wychodzić ponad jego żądanie.

Stąd kierując się wskazanymi powyżej przesłankami Sąd Rejonowy na podstawie art. 518¹ § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Podstawą decyzji o kosztach był natomiast przepis art. 25 ust 2 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 roku , Nr 90 , poz. 594 ze zm.).

Wnioskodawca złożył apelację od powyższego postanowienia, zarzucając :

a/ naruszenie przepisów art. 34 § 1 oraz 35 § 2 pkt 2 ustawy z 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 roku , poz. 749)

b/ naruszenie art. 626⁸ i art. 626⁹ k.p.c.

c/ naruszenie art.110 i art. 111¹ ustawy z 6 lipca 1982 roku o Księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2012 roku , poz. 827)

i w konsekwencji powołując się na powyższe uchybienia wniósł o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia.

Uczestnik postępowania z kolei w swojej apelacji dotyczącej utrzymania wpisu hipoteki przymusowej podniósł zarzut naruszenia przepisu art. 110 ustawy z 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. 1982 , Nr 10 , poz.147 ze zm.) w zw. z art. 76 tej ustawy zarzucając , iż na podstawie decyzji o zabezpieczeniu dokonane zostały już wpisy hipotek przymusowych zaś wnioskujący nie żądał dokonania wpisu hipoteki przymusowej łącznej.

W ocenie uczestnika również w zakresie orzeczenia o kosztach Sąd Rejonowy naruszył przepis art. 520 § 3 k.p.c. i obciążył go niesłusznie kosztami postępowania w całości skoro w następstwie wniesionej skargi na czynność referendarza w części została ona uwzględniona.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jedynie apelacja wnioskodawcy podlegała uwzględnieniu. Natomiast apelacja uczestnika postępowania okazała się niezasadna.

Podniesione w apelacji wnioskodawcy zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego i procesowego okazały się trafne. Nie trafne natomiast okazały się zarzuty apelacji uczestnika

W ocenie Sądu Okręgowego przyjęta przez Sąd Rejonowy i popierana przez apelującego uczestnika konstrukcja prawna zakładająca, iż jeden tytuł wykonawczy może stanowić źródło wpisu hipoteki przymusowej tylko na jednej nieruchomości dłużnika jest z gruntu chybiona.

Nie ma bowiem żadnych przeszkód prawnych do tego aby jeden tytuł wykonawczy (w tym wypadku zarządzenie zabezpieczenia Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z 30 listopada 2012 roku) nie mógł stanowić podstawy dokonania wpisu hipoteki przymusowej na kilku nieruchomościach stanowiących własność tego samego dłużnika skoro żądanie takie zawarte została w kilku niezależnych wnioskach odnoszących się do poszczególnych nieruchomości. Powyższa konstatacja wynika w istocie wprost z treści przepisu art.109 ust 1 u. o k w i h. w zw. z art. 110 tejże ustawy, których naruszenie podnosi apelujący i nie wymaga w ocenie Sądu Okręgowego poszerzonej analizy.

Ewentualną przeszkodą do wpisu hipoteki przymusowej na podstawie tego samego tytułu wykonawczego na kilku nieruchomościach stanowiących własność tego samego dłużnika mogłoby stanowić żądanie dokonania wpisu hipoteki przymusowej łącznej ale z takim przypadkiem nie mamy do czynienia w niniejszej sprawie (art. 111¹ ust 1 u. o k w i h.).

Po pierwsze z żądaniem wpisu hipoteki przymusowej łącznej nie wystąpił w swoim wniosku sam zainteresowany, co zresztą trafnie zauważył Sąd Rejonowy wskazując przy okazji, iż treścią jego żądania jest związany i nie może wychodzić ponadto żądanie jak i z urzędu modyfikować go. Wystąpienie przy tym wnioskodawcy o dokonanie kilku wpisów hipotek przymusowych w niezależnych wnioskach na kilku nieruchomościach stanowiących własność tego samego dłużnika nie jest równoznaczne z wnioskiem o dokonanie wpisu hipoteki łącznej w rozumieniu przepisu art. 111¹ ust 1 u. o k w i h. Żądanie bowiem wpisania hipoteka łącznej znajduje swoje źródło albo w umowie (art. 76 ust 3 u. o k w i h) lub przewidziane jest wprost w dyspozycji przepisu stanowiącego jej podstawę (np. art. 76 ust 1 u o k w i h.).

Po drugie zaś sam tytuł wykonawczy z jakim wystąpił wnioskodawca w niniejszej sprawie (zarządzenie zabezpieczenia z 30 listopada 2012 roku) zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa Sądu Najwyższego jako znajdujący swoje źródło w przepisie art. 34 § 1 Ordynacji podatkowej i zakwalifikowany jako hipoteka przymusowa nie jest jednocześnie jednak hipoteką łączną – nie wynika bowiem z dyspozycji normy tego przepisu oraz ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja wyborcza (por. Postanowienie SN z 27 października 2004 roku IV CK 142/04 – OSNC 2005/11/92).

Jedynie na marginesie powyższych rozważań podnieść należy, iż przedmiotowe zarządzenie zabezpieczenia z 30 listopada 2012 roku było także podstawą dokonania wcześniejszych wpisów hipotek przymusowych (ale nie hipoteki łącznej) na nieruchomościach należących do uczestnika niniejszego postępowania dla których prowadzone są księgi wieczyste w Sądzie Rejonowym w Szubinie (Dz.Kw BY1U/00004568/12, Dz.Kw BY1U/0000079/13, Dz.Kw BY1U/00004569/12). Uwzględnienie zatem konstrukcji prawnej przyjętej przez Sąd Rejonowy w Toruniu w niniejszej sprawie implikowałoby potrzebę oddalenia wszystkich wniosków jakie zostały wniesione to tego sądu na podstawie powyższego zarządzenia o zabezpieczeniu.

Z tych względów apelacja wnioskodawcy została uwzględniona na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zaś apelacja uczestnika na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalona.

Powyższa sytuacja z kolei implikowała potrzebę pozostawienia zmiany orzeczenia o kosztach postępowania w wersji ustalonej ostatecznie przez Sąd Rejonowy w postanowieniu prostującym wcześniejsze orzeczenie w tym względzie jako odpowiadającego zasadom wynikającym z art. 520 § 3 k.p.c. tj. odpowiedzialności za wynik postępowania nacechowanej sprzecznością interesów uczestników postępowania.

Stąd też na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. zażalenie uczestnika podlegało oddaleniu.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 520 § 3 k.p.c. i art. 42 ust 1 oraz 113 ust 1 ustawy z 28 lipca 2005 roku koszty sądowe w sprawach cywilnych (Dz. U. 2005, Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Interesy uczestników

niniejszego postępowania są w ocenie Sądu Okręgowego sprzeczne z przyczyn oczywistych co nakłada obowiązek zastosowania reguł kontradiktoryjnych obowiązujących w procesie cywilnym.